

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут педагогіки і психології

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту педагогіки і психології

(підпис)

Світлана КОНДРАТЮК

(ім'я та прізвище)

« 30 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання навчальних дисциплін у вищій школі

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

(шифр і назва)

освітня-програма/програми Освітні, педагогічні (Позашкільна освіта)

(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту педагогіки і психології

« 30 » серпня 2023 р.

Голова Юлія БОНДАРЕНКО

(д.пед.н., професор)

Розробники:

Бойченко Марина Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри педагогіки

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри
доктор педагогічних наук, професор

М. А. Бойченко

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Магістр	Обов'язкова/ вибіркова	
		Рік підготовки	
		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	
		Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		20 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		110 год.	
		Консультації:	
2 год.	год.		
Вид контролю: екзамен			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методика викладання навчальних дисциплін у вищій школі» є складовою частиною циклу професійної підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» та завершальним етапом підготовки студентів до професійної педагогічної діяльності в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання навчальних дисциплін у вищій школі» є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних комплексно вирішувати проблеми професійного та дослідницько-інноваційного характеру в галузі вищої освіти; формування готовності до розв'язання актуальних проблем педагогічної теорії та практики в галузі вищої освіти; формування компетентностей, що дозволяють здобувачу вищої освіти другого (магістерського) рівня використовувати набуті знання у професійній діяльності як викладача закладу вищої освіти.

Завданнями навчальної дисципліни «Методика викладання навчальних дисциплін у вищій школі» є: поглиблення, розширення, інтеграція знань з теорії та методики викладання у вищій школі; формування системи вмінь щодо використання методології, методик, методів та технологій викладання у вищій школі в подальшій професійній діяльності; розвиток навичок щодо виокремлення актуальних проблем у галузі вищої освіти; застосування творчого дослідницького підходу до організації педагогічної діяльності в умовах закладу вищої освіти; розвиток професійної компетентності, аналітичного і критичного мислення та здатності до самовдосконалення.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Методика викладання навчальних дисциплін у вищій школі» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетентностями відповідно до освітньо-професійної програми Освітні, педагогічні науки (Позашкільна освіта): ІК – здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в галузі вищої та позашкільної; ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; ЗК 3 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК 4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями; ЗК 5 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації; ЗК 6 – здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми; ЗК 7 – здатність до міжособистісної взаємодії; ЗК 8 – здатність діяти соціально відповідально і свідомо; ЗК 10 – здатність проводити дослідження на відповідному рівні; СК 1 – здатність проектувати і досліджувати освітні системи; СК 2 – здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки; СК 3 – здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти; СК 4 – здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті; СК 5 – здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу вищої освіти та позашкільля; СК 7 – критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань; СК 8 – здатність інтегрувати знання у сфері

освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах; СК 10 – володіння системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою розв'язання дослідницьких і практичних завдань освітньої та виховної діяльності в закладах вищої та позашкільної освіти; СК 12 – володіння сучасними технологіями створення безпечного виховного середовища закладу позашкільної освіти.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є опанування дисциплін «Філософія освіти», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Порівняльна педагогіка вищої школи та позашкільля».

3. Результати навчання за дисципліною

<p>Результати навчання (РН)</p>	<p>РН 1 РН 3 РН 5 РН 6 РН 7 РН 8 РН 9 РН 11 РН 12 РН 14</p>	<p>РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.</p> <p>РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.</p> <p>РН 5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.</p> <p>РН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.</p>
--	---	---

		<p>РН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.</p> <p>РН 8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.</p> <p>РН 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.</p> <p>РН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.</p> <p>РН 12. Знати основні нормативні акти й документи, які регламентують організацію освітнього процесу в закладах вищої та позашкільної освіти та методики викладання педагогічних дисциплін у галузі освітніх, педагогічних наук.</p> <p>РН 14. Відповідально ставитися до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів і студентів в освітньому процесі закладів вищої та позашкільної освіти та позааудиторній і позааудиторній діяльності.</p>
--	--	---

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	<p>Студент глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, послідовно, логічно вірно його відтворює. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, вільно відповідає на нестандартні запитання, показує знання монографічного матеріалу з питання, вірно обґрунтовує наукові поняття, володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал, не допускає при цьому помилки</p>

82 – 89	Студент знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань
74 – 81	
64 – 73	Студент засвоїв лише основний матеріал, але погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, порушує логіку та послідовність у викладенні програмного матеріалу та має складнощі при виконанні практичних завдань
60 – 63	
35 – 59	Студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу
1 – 34	

Згідно з Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно з переліком компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється відповідно до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Розподіл балів

Приклад для екзамену

Поточний контроль										Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
Поточний контроль													
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25			
Контроль самостійної роботи													
2	2	2	2	2	3	3	3	3	3				

T 1, T 2 ... T 10 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Екзамен, тести, проекти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади та дидактика вищої школи

Тема 1 Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні та світі

(Глобалізація вищої освіти. Інтеграційні процеси у вищій освіті. Інтернаціоналізація вищої освіти. Дигіталізація вищої освіти. Забезпечення якості вищої освіти).

Тема 2. Загальні основи педагогіки вищої школи (Предмет, мета та завдання педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Методи і методика педагогічних досліджень).

Тема 3. Суб'єкти освітнього процесу у ЗВО (Викладач ЗВО як організатор навчально-виховного процесу в закладі вищої освіти. Педагогічна культура та професійна ідентичність викладача ЗВО. Напрями діяльності викладача ЗВО. Відповідність викладача ЗВО ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Студент як суб'єкт освітнього процесу ЗВО).

Тема 4. Організація освітнього процесу у вищій школі (Організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО. Планування освітнього процесу у ЗВО. Організація аудиторної та позааудиторної роботи зі студентами. Інститут кураторства в закладі вищої освіти).

Тема 5. Методика організації та проведення лекцій, практичних занять, навчальної і виробничої практики, самостійної роботи (Методика проведення лекційних занять. Методика проведення практичних занять. Організація самостійної роботи студентів. Організація навчальної і виробничої практики студентів. Організація науково-дослідної та проектної діяльності студентів).

Тема 6. Контрольно-оцінна діяльність у закладі вищої освіти (Види контролю оцінювання знань, умінь і навичок в освітньому процесі вищої школи. Методи і форми контролю. Критерії оцінювання. Моніторинг якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти).

Тема 7. Інноваційні технології викладання у вищій школі (Технології проблемного навчання. Технології навчання як дослідження. Технології евристичного навчання. Едьютейнмент технології).

Тема 8. Методика організації виховної роботи в закладі вищої освіти (Теоретичні засади виховної роботи в ЗВО. Методи виховання і самовиховання. Система виховної роботи у ЗВО. Виховна робота в академічній групі. Діяльність студентського самоврядування ЗВО).

Тема 9. Організація дистанційного та змішаного навчання в закладі вищої освіти (Теоретичні засади впровадження технологій дистанційного та змішаного навчання. Системи управління навчанням. Організація дистанційного навчання на платформі Moodle. Мобільне навчання. Соціальні мережі як середовище організації навчання та взаємодії учасників освітнього процесу).

Тема 10. Культура якості освітньої діяльності у ЗВО (Теоретичні основи якості освіти. Загальні питання оцінювання якості вищої освіти.

Система зовнішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості освіти. Академічна доброчесність).

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
РОЗДІЛ 1. Теоретико-методологічні засади педагогіки вищої школи											
Тема 1. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні та світі	14	2	2			10					
Тема 2. Загальні основи педагогіки вищої школи	16	2	2			12					
Тема 3. Суб'єкти освітнього процесу у ЗВО	14	2	2			10					
Тема 4. Організація освітнього процесу у вищій школі	16	2	2			12					
Тема 5. Методика організації та проведення лекцій, практичних занять, навчальної і виробничої практики, самостійної роботи	14	2	2			10					
Тема 6. Контрольно-оцінна	16		2		2	12					

діяльність у закладі вищої освіти												
Тема 7. Інноваційні технології викладання у вищій школі	14	2	2			10						
Тема 8. Методика організації виховної роботи в закладі вищої освіти	16	2	2			12						
Тема 9. Організація дистанційного та змішаного навчання в закладі вищої освіти	14	2	2			10						
Тема 10. Культура якості освітньої діяльності у ЗВО	16	2	2			12						
Усього годин	150	18	20		2	110						

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні та світі	2	
2	Загальні основи педагогіки вищої школи	2	
3	Суб'єкти освітнього процесу у ЗВО	2	
4	Організація освітнього процесу у вищій школі	2	
5	Методика організації та проведення лекцій, практичних занять, навчальної і виробничої практики, самостійної роботи	2	
6	Контрольно-оцінна діяльність у закладі вищої освіти	2	
7	Інноваційні технології викладання у вищій школі	2	
8	Методика організації виховної роботи в закладі вищої освіти	2	

9	Організація дистанційного та змішаного навчання в закладі вищої освіти	2	
10	Культура якості освітньої діяльності у ЗВО	2	
Разом		20	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Гладуш, В. А., Лисенко, Г. І. (2014). *Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посіб.* Дніпропетровськ.
2. Головенкін, В. П. (2019). *Педагогіка вищої школи: підручник.* Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського.
3. Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка і методика навчання у вищій школі.* Київ: Видавництво Ліра-К.
4. Зайченко, І. В., Теслюк, В. М., Каленський, А. Н. (2017). *Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи.* Київ: Видавництво Ліра-К.
5. Казак, І. О. (2018). *Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни.* Київ.
6. Калашнікова, Л. М., Жерновникова, О. А. (2016). *Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях.* Харків.
7. Лисенко, А.В. (уклад.) (2018). *Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи».* Полтава: ПолтНТУ.
8. Лунячек, В. Е. (2019). *Основи педагогіки вищої школи.* Харків: ФОП Панов А.М.
9. Мармаза, О. І. (2017). *Менеджмент освітньої організації.* Харків.
10. Мельничук, І. М. (2018). *Основи педагогіки та психології вищої школи.* Тернопіль: Вектор.
11. Нагаєв, В.М. (2019). *Педагогіка вищої школи: навчальний посібник.* Х.: «Стильна типографія».
12. Нагаєв, В.М., Портян, М.О. (2018). *Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник.* Х.: Стильна типографія.
13. Прокопенко, І. Ф. (2018). *Педагогічні технології в підготовці вчителів.* Харків: ХНПУ.
14. Сбруєва, А.А. (2021). *Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навчальний посібник.* Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
15. Стражнікова, І. (2018). *Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник.* Івано-Франківськ: НАІР.
16. Тюріна, В. О., Котелюх, М. О., Федоренко, О. І. та ін. (2020). *Педагогіка вищої школи: навч. посіб.* Харків: ФОП Бровін О.В.

Додаткові:

1. Атаманчук, Н. (2016). Запровадження педагогічних інновацій у вищій школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5 (59), 50-57.

2. Бойченко, М. (2021). Формування готовності майбутнього вчителя Нової української школи до роботи з обдарованими учнями у процесі магістерської підготовки. В А. А. Сбруєва та М.А. Бойченко, *Теорії та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа»*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
3. Житеньова, Н. В. (2019). *Візуальні дидактичні засоби: створення та використання в освітній практиці*. Харків: ХНПУ.
4. Зеленська, Л. Д., Золотухіна, С. Т., Ворожбіт-Горбатюк, В. В. (2019). *Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання у вищій школі» для здобувачів третього (освітньонаукового) рівня вищої освіти*. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди.
5. Курок, В., Гребеник, А. (2020). Дуальна освіта як інноваційна форма підготовки фахівців у закладах вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (95), 239-248.
6. Паламарчук, О. (2020). Проблеми організації дистанційної та змішаної освіти в університетах України. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (103), 237-248.
7. Плющ, В. Самостійна робота як одна з форм самоосвіти студентів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (95), 239-248.
8. Сбруєва, А.А., Бойченко, М.А. (2021). Реформи докторської підготовки у Європейському просторі вищої освіти: чинники, етапи та перспективи Зальцбурзького процесу. В А. А. Сбруєва та М.А. Бойченко, *Теорії та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа»*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
9. Сбруєва, А., Чашечнікова, О., Бойченко, М. (2020). Становлення концепцій і технологій евристичної освіти в дослідженнях українських науковців. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2 (96), 311-326. DOI 10.24139/2312-5993/2020.03/311-326.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Обладнання для практичних занять з курсу: «Методика викладання навчальних дисциплін у вищій школі»: ноутбук або ПК з відповідним програмним забезпеченням, платформа дистанційного навчання Moodle.